

Vedr. høring om omdannelse af City Vest til et mindre butikscenter og boliger

Dato: 07.11.2023
Side 1 af 3

På vegne af Arkitektskolen Aarhus, vil forskere og undervisere gerne fremlægge synspunkter vedrørende planerne for omdannelse af City Vest, som de er præsenteret på kommunens hjemmeside. På Arkitektskolen Aarhus har en række arkitekter beskæftiget sig med Gellerups tilblivelse og omdannelse i et byudviklings-, bæredygtigheds- og arkitektonisk kulturarvsperspektiv teoretisk og praktisk.

Der er gode tanker og intentioner bag planerne for omdannelse af City Vest, men Arkitektskolen Aarhus vil gerne påpege tre aspekter, som der i det fremlagte høringsmateriale ikke er taget stilling til. Vi mener det er afgørende, at det sker inden planen vedtages, for at sikre en fremtidig byudvikling, der er bæredygtig både i miljømæssig, social og kulturel henseende.

Genbrug og transformation på stedet

Først og fremmest vil vi gerne understrege, at nyere forskning har skabt evidens for, at bevaring og genanvendelse af eksisterende bygninger er en mere CO2-venlig løsning frem for at rive ned og bygge nyt. I betragtning af den aktuelle klimakrise, Danmarks betydelige ressourceforbrug og det enorme potentiale for ombygning, omdannelse og transformation af eksisterende strukturer, er det vores holdning, at nedrivning ikke kan retfærdiggøres ud fra et bæredygtighedsperspektiv, hvor reduktion af CO2-udledning og ressourceforbrug er af afgørende betydning. Med mindre selvfølgelig at undersøgelser viser at det modsatte vil være tilfældet. I en tid, hvor vi uundgåeligt går mod en ændret respektfuld forståelse af de eksisterende ressourcer og mod at øge mængden af transformationer af bygninger som alternativ til nedrivning, vil Aarhus Kommune kunne vise et forbilledligt eksempel ved at gå mod bølgen af nedrivninger og vise, at løsningen også kan findes i bevaring, transformation og omdannelser af eksisterende bygninger med de potentialer og kvaliteter der ligger heri. Med en sådan beslutning, vil vi i fremtiden kunne opretholde en varieret bygningsbestand med en høj grad af arkitektoniske kvaliteter, der ikke i samme grad som det eksisterende, vil kunne opføres i dag. Det er efter vores fagligt begrundede vurdering afgørende, at der i alle udviklingsprojekter og i alle planer og reviderede

plangrundlag tænkes så stor en reduktion af CO2 som muligt. Genbrug og transformation af det eksisterende er den allerbedste måde at starte.

Bycenter

City Vest har desuden i sin nuværende form forsat potentiale for at fungere som et signifikant forbindelsesled både lokalt i Gellerup, mellem Gellerup og de omgivende kvarterer og regionalt mellem Brabrand og det øvrige Aarhus. De oprindelige tanker bag centret har været fulgt de sidste 50 år og er ikke langt fra dem, som beskrives i materialet på hjemmesiden. Med enklere tiltag end nedrivning kan City Vest styrkes som et vigtigt bydelscenter og ramme om offentlige byfunktioner i tæt sammenhæng med Bygaden, Fredspladsen og Kollektivhuset. Det er vigtigt fordi det kan understøtte udviklingen af Aarhus til at være en storby med flere centre end et. Brabrand/Gellerup er allerede igennem de store investeringer der er lavet der, i kraft af dets placering i bylandskabet, og i kraft af den fornuftige prioritering af den skinnende offentlige trafik med letbane og ny Brabrand station godt i gang med at blive udviklet til sådan et bycentrum med egen identitet. Det lå også i de oprindelige planer, men var tænkt alt for tidligt og uden en infrastrukturplanlægning der understøttede det. Ligeledes er det vigtigt at centeret fastholdes som et vigtigt anker i forhold til den planlagte bygade. Der synes ikke at være noget til hinder for, at en dygtig bearbejdning af det eksisterende byggeri kan sikre City Vest som den ankerfunktion, centret blev tiltænkt i dispositionsplanen for omdannelsen af Gellerup fra 2011. Hvis området primært omdannes til et boligområde, vil dette grundlæggende forskyde de oprindelige planintentioner for omdannelsen af Gellerup. Den blandende by, der sigtes mod, er ikke 'kun' Gellerup-området men et samspil med hele det vestlige Aarhus, som allerede er kraftigt domineret af boliger.

Dato: 07.11.2023
Side 2 af 3

Arkitektonisk og kulturhistorisk værdi

Endelig har City Vest arkitektonisk og kulturhistorisk værdi. Bebyggelsens tilpasning til det skrånende terræn for at sikre udsynet for de bagvedliggende boligblokke mod Brabrand Sø er et eksempel på hensigtsmæssig landskabsarkitektonisk tilgang i Gellerup. Opførelsen af et eller flere højhuse vil modarbejde dette oprindelige landskabsarkitektoniske greb i Gellerup. Desuden er bebyggelsen både arkitektonisk og infrastrukturelt tænkt i sammenhæng med det tidligere kultur- og aktivitetscenter - Kollektivhuset og Fredspladsen. City Vest udgør samtidig et bemærkelsesværdigt eksempel på de forretningscentre, der skød op efter amerikansk forbillede i 1960'erne, da der her var en særlig velovervejet tilpasning af bygningerne til terrænet samt stort hensyn til centrrets funktion som byrum samt som lokalt og regionalt

forbindelsesled. Indenfor er det faldende terræn integreret i bebyggelsen, og der er i sjælden grad arbejdet med dagslys i det system af overdækkede gader og pladser, der forbinder centrets bygninger. Det bør undersøges hvordan den grundlæggende struktur med det store rumlige greb vil kunne give karakter til en ny bebyggelse, ligesom det kan pege tilbage på den vigtige kulturhistorie, som centeret er en del af.

At funktionen forsvinder fra huset, er en ting. At anvende en brug og smid væk tilgang til byudvikling er noget andet. Vi mener at planlægningsmyndigheden har en forpligtigelse til at tænke værdibaseret og langsigtet også udover en bygningsejers forretningsmodel og umiddelbare interesser. Det er blandt andet derfor, at vi har planlægningen. Vi håber, at kommunen vil tage ovenstående perspektiver i betragtning i den videre planlægning af omdannelsen af City Vest. Bevarelse og genanvendelse bør være en førsteprioritet, og centrets potentiale som centralt knudepunkt i Gellerup bør udforskes nærmere.

Dato: 07.11.2023
Side 3 af 3

Venlig hilsen

På vegne af Arkitektenskolens Aarhus

Tom Nielsen, Professor

Nina Ventzel Riis, Adjunkt, Ph.d.

Sidse Martens Gudmand-Høyer, Adjunkt, Ph.d.